

قمه زنی، انحرافی بزرگ در عزاداری

عبدالکریم پاک نیا تبریزی

قمه زنی به نوعی عزاداری نامشروع گفته می شود که طی آن افراد با ضربه زدن توسط قمه بر سر خود، باعث ایجاد جراحت و خونریزی در آن می شوند. این نوع عزاداری عمدتاً در ماه محرم به نیت مواسات و ابراز علاقه نسبت به امام حسین علیه السلام انجام می شود. اکثر فقها قمه زنی را موجب وهن اسلام دانسته و تحریم کرده اند.

پیشینه

بی تردید قمه زنی قبل از صفویه وجود نداشته است، اما این که آیا در زمان صفویه به وجود آمده یا بعد از صفویه و در زمان قاجاریه رواج یافته است، احتمالاتی وجود دارد.^۳ می توان گفت ریشه های این گونه عزاداری ها از زمان صفویه نشأت

---

۱. فرهنگ فارسی، محمد معین. قمه سلاح سرد شبیه شمشیر است؛ ولی کوتاه تر، پهن تر و بدون انحناء و هر دو دم آن تیز و برنده است.

۲. تراژدی کربلا، ابراهیم حیدری، ترجمه علی معموری، ص ۴۷۵.

۳. مروری بر تاریخ تکوین مجالس و آیین های عزاداری در ایران، محسن حسام مظاهری، مجله اخبار ادیان، شماره ۱۸، فروردین و اردیبهشت ۱۳۸۵.

می‌گیرد، ولی در آن زمان نیز این اعمال نه به صورت کنونی، بلکه به صورت فردی و بسیار محدود و بی ضابطه انجام می‌گرفته است. این سبک عزاداری‌ها در دوره قاجاریه صورت منظم تری به خود گرفته و با گسترش نفوذ در میان عوام، توانست در مراسم رسمی عزاداری ایرانیان رسوخ کند. از گزارش سیاحان خارجی بر می‌آید که این سبک عزاداری در اواسط دوره قاجاریه به اوج خود رسیده و تا پایان دوره قاجاریه به قوت خود باقی بوده است. استاد مطهری با ذکر سابقه ورود قمه زنی به ایران می‌نویسد:

«قمه زنی و بلند کردن طبل و شیپور از ارتدکس‌های قفقاز به ایران سرایت کرد و

چون روحیه مردم برای پذیرش آن آمادگی داشت، همچون برق در همه جا دوید.»^۲

در هر صورت قمه زنی امری جدید و نوپیداست و سابقه‌ای در عزاداری‌های مورد

تأیید اهل بیت علیهم‌السلام ندارد. در این مجال کوتاه به پرسش و پاسخ‌هایی در این زمینه می‌پردازیم.

الف) پرسش‌هایی در مورد قمه زنی

برخی از پرسش‌ها که در باره قمه زنی مطرح می‌شود را در ذیل بیان می‌کنیم.

یک - آیا قمه زنی مواسات و همدردی با امام حسین علیه‌السلام نیست؟

پاسخ: برخی، قمه زدن را نشانه مواسات و همدردی با امام حسین علیه‌السلام دانسته‌اند؛^۳

اما در پاسخ آنان باید گفت: مواسات در لغت به معنای غمخواری و یاریگری و

مددکاری است.^۴ آیا قمه زنی مصداق غمخواری، یاریگری و مددکاری با اهل بیت علیهم‌السلام

---

۱. ایرانیان و عزاداری عاشورا، اصغر فروغی ابری، ص ۶۸.

۲. جاذبه و دافعه علی علیه‌السلام، مرتضی مطهری، ص ۱۵۴.

۳. اجوبة المسائل الحسينية، سيد صادق شيرازي، ص ۹۴. س: ما هو حكم التطبير؟ ج: جائز، بل

مستحب، و هل في مواساة الإمام الحسين عليه السلام كلام...؟!

۴. لغت نامه دهخدا، علی اکبر دهخدا، ذیل واژه مواسات.

است؟ آیا با قمه زدن بر سر خودمان، به آرامش اهل بیت علیهم‌السلام یا تسکین آلام آن گرامیان یاری کرده و غمخوار و مددکار آنان بوده‌ایم؟

بلی اگر از دشمنانشان انتقام می‌گرفتیم، مواسات و همدردی کرده بودیم. همانطوری که مختار با اهل بیت علیهم‌السلام مواسات کرد و امام سجاد علیه‌السلام از او اظهار رضایت نمود. امام باقر علیه‌السلام نیز در ملاقات با أبو الحکم بن المختار (پسر مختار) برای مختار رحمت فرستاد و فرمود: آیا مختار نبود که خانه‌های ما را ساخت و قاتلان ما را کشت و خون ما را طلب کرد؟ خدا او را رحمت کند.^۲

توآیین بعد از حادثه عاشورا برای مواسات با اهل بیت علیهم‌السلام با دشمن درجه یک آنان تا آخرین قطره خون خود جنگیدند و به شهادت رسیدند.^۳ ره آورد مواسات توآیین

۱. رجال کشی، محمد بن عمر کشی، ج ۱، ص ۳۴۱.

۲. او لم یبن دورنا؟ و قتل قاتلنا؟ و طلب بدمائنا؟ فرحمة الله. (همان، ص ۳۴۰)

۳. توآیین در ۵ ربیع الاول سال ۶۵ هـ ق از نخيله راهی دمشق شدند. هنگامی که سپاه به کربلا رسید، از اسب‌ها پیاده شدند و گریان خود را به قبر امام علیه‌السلام رسانده و اجتماع پرشوری را تشکیل دادند. سلیمان و همراهانش دست به ناله و مناجات برداشته و با خدا عهد کرده و گفتند: «یا رب أنا قد خذلنا ابن بنت نبینا فاغفر لنا ما مضی منا و تب علینا إنک أنت التواب الرحیم وارحم حسینا وأصحابه الشهداء الصدیقین وانا نشهدک یا رب أنا علی مثل ما قتلوا علیه فإن لم تغفر لنا وترحمنا لنکونن من الخاسرین؛ خدایا ما فرزند پیامبرت را تنها گذاشتیم و خوار کردیم، گذشته ما را ببخش! و توبه ما را بپذیر! که تو قطعاً توبه پذیر و بخشنده‌ای! خدایا بر حسین و یاران راستگو و شهیدش رحمت بفرست! ای پروردگار ما! تو شاهد باش که ما عهد می‌بندیم که بر همان دین و راه حسین علیه‌السلام و یارانش که بر آن شهید شدند، قدم بگذاریم و اگر ما را نیامرزی و بر ما رحم نکنی، یقیناً ما از زیانکاران خواهیم بود».

آنان بر اساس این پیمان تا آخرین قطره خون خود با عوامل بنی‌امیه به مبارزه پرداختند. توآیین در اطراف شام و در محلی به نام «عین الورد» با لشکر ابن زیاد درگیر شدند. عبیدالله بن زیاد فرماندهی سپاه شام را - که به سی‌هزار تن می‌رسید - بر عهده داشت. این نبرد سه روز به طول انجامید و توآیین در این چند روز با انگیزه فراوان و پایمردی زیاد، با لشکر شام جنگیدند و گروه زیادی از آنان را به قتل رساندند. (تاریخ طبری، محمد بن جریر طبری، ج ۴، ص ۴۵۶ و ۴۵۷).

عبارت بود از: زمینه سازی برای قیام مختار، ایجاد رعب در دشمن، احیای قیام عاشورا، بیدار کردن مسلمانان و تلاش برای جبران گذشته. ره آورد قمه زنان نسبت به قیام امام حسین علیه السلام در مواسات با اهل بیت علیهم السلام چیست؟

اگر سیدالشهداء علیه السلام به خاطر نبرد در راه خدا متألم می شد، همدردی ما این است که ما هم به خاطر نبرد در راه خدا متألم شویم. نه این که بدون مجوز شرعی خودمان را مجروح کنیم.

دو - آیا قمه زنی با استناد به عمل حضرت زینب علیه السلام صحیح نیست؟

در روایت آمده است: «فَنَطَحَتْ جَبِينَهَا بِمُقَدَّمِ الْمَحْمَلِ حَتَّى رَأَيْنَا الدَّمَ يَخْرُجُ مِنْ تَحْتِ قِنَاعِهَا؛ زینب علیه السلام (هنگامی که چشمش به سر بریده برادر در بالای نیزه افتاد)، از شدت تاجر و ناراحتی سرش را به چوب محمل کوبید؛ چنانچه خون از زیر مقنعه اش جاری شد.»

اگر قمه زنی و سر شکافتن در عاشورا و عزای حسین علیه السلام جایز نیست، پس چرا زینب علیه السلام در حضور امام سجاد علیه السلام سرش را به چوب محمل کوفت و سر و صورتش را آغشته به خون کرد! آیا سکوت امام معصوم علیه السلام تأیید و تقریر این عمل نیست؟! پاسخ:

اولاً: این روایت مرسل و فاقد اعتبار است و منابع اولیه و کتاب های معتبر هیچ گاه آن را گزارش نکرده اند. تنها در کتاب نورالعین فی مشهد الحسین - که مجهول المؤلف است^۲ - آمده و شیخ طریحی نیز که آن را در منتخب آورده، از نورالعین گرفته است. در بحار هم این روایت بی سند نقل شده است.

۱. بحار الانوار، مجلسی، ج ۴۵، ص ۱۱۵.

۲. تحقیق درباره اول اربعین حضرت سیدالشهداء علیه السلام، شهید قاضی طباطبایی، ص ۲۴۰.

مرحوم شیخ عباس قمی رحمته الله در مورد این خبر می‌نویسد: «ذکر محامل و هودج در غیر خبر مسلم جصاص نیست و این خبر را اگر چه علامه مجلسی نقل فرموده، لکن مأخذ نقل آن منتخب طریحی و کتاب نور العین است که حال هر دو کتاب برای اهل فن حدیث مخفی نیست و نسبت شکستن سر به جناب زینب علیها السلام و اشعار معروفه نیز بعید است از آن مخدره که عقیده هاشمیین و عالمه غیر معلمه و رضیعه نبوت و صاحب مقام رضا و تسلیم است.»^۱

ثانیا: این ادعا با وصیت سیدالشهدا منافات دارد. سیدالشهداء علیه السلام، حضرت زینب و دختران خود را حتی از لطمه و خراشیدن صورت و شیون منع نمود. امام حسین علیه السلام به زینب علیها السلام فرمود: «یا أُخِیةُ لَا یَذْهَبَنَّ حِلْمُکِ الشَّیْطَانُ! خَوَاهِرْم! صَبْر و شکیبایی تو را شیطان نرباید.» و وصیت فرمود: «یا أُخِیةُ اِنِّیْ اُقْسَمْتُ فَاَبْرِیْ قَسَمِیْ لَا تَشُقِّیْ عَلَیَّ جِیاءً وَا لَا تَخْمَشِیْ عَلَیَّ وَا جَهًا وَا لَا تَدْعِیْ عَلَیَّ بِالْوَلِیْلِ وَا التُّبُوْرِ اِذَا اَنَا هَلَكْتُ! خَوَاهِرْم! من تو را سوگند می‌دهم - که سوگند مرا بپذیر - وقتی من شهید شدم بر من گریبان چاک مکن، صورت خود را مخراش و واویلا و وا هلاکاه مگو.» آیا بعد از این وصیت، این بی‌تابی و از خود بی‌خود شدن برای حضرت زینب علیها السلام معنا دارد؟ آیا تذکر امام حسین علیه السلام در شب عاشورا را فراموش کرد؟ به یقین حضرت زینب علیها السلام از اولیای خاص خدا بودند و چنین نمی‌کردند.^۴

ثالثا: حتی اگر این روایت درست بود، این کار با حرکت قمه زنان فرق دارد؛ زیرا

۱. منتهی الآمال، شیخ عباس قمی، ج ۲، ص ۹۳۹.

۲. مقتل شیخ مفید، محمدبن محمد مفید، ص ۱۷۰.

۳. الارشاد، محمدبن محمد مفید، ج ۲، ص ۹۴؛ مقتل شیخ مفید، ص ۱۷۲.

۴. مجله فقه اهل بیت علیهم السلام (فارسی)، جمعی از مؤلفان، ج ۴۸، ص ۲۰۸.

نه موقعیت قمه زنان، موقعیت زینب علیها السلام است و نه کار آنها مانند کار ایشان است. اگر مروّجان قمه زنی به دلیل تبعیت از کار حضرت زینب قمه می‌زنند، باید محملی درست کنند و سر خود را به آن بکوبند؛ زیرا حضرت زینب قمه نزده و سر خود را به قصد اخراج خون به محمل نکوبیده، ولی قمه زنان آن قدر به سر می‌زنند تا خون خارج شود.

رابعا: بنا بر تصریح کتب تاریخ، اهل بیت علیهم السلام را سوار بر شتران بی جهاز و بی محمل کردند. اصلا محملی نبوده تا حضرت زینب علیها السلام سرش را به چوب آن بکوبد؟ محدث قمی می‌فرماید: «آنچه از مقاتل معتبره معلوم می‌شود، حمل ایشان بر شتران بوده که جهاز ایشان پلاس و روپوش نداشته.»^۱

سه - قمه زنی نوعی حجامت است. چرا حجامت را جایز می‌دانید، ولی قمه زنی را منع می‌کنید؟

پاسخ:

اولا: قمه زنی نوعی حجامت نیست، بلکه حجامت شرایط خاص خود را دارد. ثانيا: اگر بالفرض، قمه زنی حجامت باشد، دیگر قمه زنی مصداقی برای عزاداری امام حسین علیه السلام نخواهد بود؛ زیرا اگر نیت دیگری در کار عبادی داخل شد، آن عمل باطل است. مثلا اگر کسی بخواهد به نیت خنک شدن، وضو بگیرد، یا به نیت نرمش نماز بخواند، وضو و نمازش باطل است.

ثالثا: علمای شیعه برای حرمت قمه زنی ادله‌ای اقامه کرده و تعارض این پدیده ناخوشایند را با معارف اسلامی اثبات نموده‌اند. بخشی از ادله عبارتند:

۱. مایه وهن اسلام است.^۲

---

۱. منتهی الآمال، شیخ عباس قمی، سه جلدی، ج ۲، ص ۹۳۹.

۲. مسائل جدید از دیدگاه علما و مراجع تقلید، سید محسن محمودی، ج ۳، ص ۳۴.

۲. غیر منطقی و غیر قابل پذیرش می باشد.^۱
۳. بدعت در عزاداری مشروع است.
۴. اضرار و ایذاء به نفس و جامعه است.^۲
۵. خلاف سیره اهل بیت علیهم السلام می باشد.^۳
۶. امنیت روانی و سلامتی فرد و جامعه را به هم می زند.^۴

چهار - اگر قمه زنی جایز نیست، چرا علمای بزرگ با آن مخالفت نکرده اند؟

پاسخ: اکثریت قریب به اتفاق علما از گذشته تا حال مخالفت شدید خود را با این پدیده انحرافی اعلام کرده اند که به مواردی از آن‌ها اشاره می کنیم:

در زمان قاجاریه نخستین تلاش‌ها از سوی دولتمردان ایرانی برای برانداختن قمه زنی، توسط امیرکبیر آغاز شد، او برای این کار از عالمان عصر فتوا گرفت که: «این رسم مخالف شریعت است». همچنین نام برخی از فقهاء و علمای بزرگ که از اول حکم بر حرمت قمه زنی نموده اند؛ عبارتند از:

- آیت الله العظمی سید محمد حسن شیرازی مشهور به میرزای شیرازی (۱۲۳۰-
 ۱۳۱۲ق)،^۵ حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی،^۶ مؤسس حوزه علمیه قم (۱۲۶۷-
 ۱۳۱۲ق)

۱. جامع المسائل، محمد فاضل، ج ۱، ص ۵۸۲، س ۲۱۷۳.
۲. اعیان الشیعه، سید محسن امین، ج ۱۰، ص ۳۶۳.
۳. آیا در رفتار و سنت حضرات معصومین که بانی این سنت حسنه هستند، چنین رفتارهای غیر معقولی سراغ داریم؟ حتی یک مورد داریم که حضرت امام صادق علیه السلام که بنیان گذار سنت عزاداری هستند، زنجیر تیغ دار بر سینه و پشت زده یا قمه بر سر زده باشند؟
۴. تبعات بهداشتی و روانی قمه زنی، مهدی مسائلی، سایت راسخون، به تاریخ ۱۳/۹/۱۳۹۰.
۵. امیر کبیر و ایران، فریدون آدمیت، ص ۴۲۷.
۶. تراجیدیا کربلا، ابراهیم حیدری، ص ۴۴۹؛ پیرامون قمه زنی در عاشورا، اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی، ص ۱۸؛ مجله الموسم، شماره ۱۲، سال ۱۹۹۱، ص ۲۱۶.
۷. علماء و رژیم شاه، حمید بصیرت منش، ص ۱۳۶.

۱۳۵۵ق)، مرجع بزرگ شیعه آیت الله العظمی سید ابوالحسن اصفهانی (۱۲۸۴-۱۳۶۵ق)، علامه سید محسن امین عاملی (۱۲۸۴-۱۳۱۸ق)، فقیه نامدار آیت الله العظمی سید محسن حکیم (متوفی ۱۳۴۸ش)، علامه شیخ محمد جواد مغنیه (۱۳۲۲ - ۱۴۰۰ق)، فقیه مجاهد آیت الله العظمی عبدالکریم جزائری (۱۲۸۹-۱۳۴۲ق)، آیت الله محمد باقر بیرجندی (۱۲۷۶-۱۳۵۲ق)، آیت الله سید محمد مهدی قزوینی (متوفی ۱۳۵۸ق)، آیت الله هبه‌الدین حسینی شهرستانی (۱۳۰۱-۱۳۸۶ق)، آیت الله شیخ غلامحسین تبریزی (۱۲۶۰-۱۳۵۹ش)، امام خمینی، آیت الله شهید مطهری و آیت الله شهید سید محمد باقر صدر، حضرت آیه الله خامنه‌ای،^۱ علما و مراجع عظام معاصر و بسیاری از علمای دیگر...^۲

ب) پرسش‌هایی از قمه زنان

اگر ما نقاط ضعف قمه زنی را به اطلاع عموم برسانیم و توضیح لازم را از آنان بخواهیم، یقیناً انسان‌های فهیم و منطقی از این مُنکر ناخوشایند دست برمی‌دارند، از جمله می‌پرسیم:

یک- چرا قمه را بر سر دشمن نمی‌زنید؟

در طول تاریخ موارد زیادی داریم که شیعیان با الهام از انقلاب عاشورا به

---

۱. حتی علمای شیعه عربستان (در بیانیه ای به تاریخ ۱۹ صفر ۱۴۱۷)، مجلس اعلای شیعیان لبنان، مجمع التقریب بین المذاهب الاسلامی و بسیاری دیگر از مجامع شیعی جهان اسلام با صدور بیانیه‌هایی به اعلام حمایت از موضع ولیّ امر مسلمین پرداختند. (بنگرید به: قمه زنی، سنت یا بدعت؟، مهدی مسائلی، ص ۱۴۴ و ۲۰۳).

۲. منابع فتاوا در کتاب "قمه زنی؛ سنت یا بدعت؟"، مهدی مسائلی، موجود است؛ اعیان الشیعه، سید محسن امین، ج ۱۰، ص ۳۷۸؛ درسی که حسین علیه السلام به انسان‌ها آموخت، عبدالکریم هاشمی نژاد، ص ۲۶۱ و ۲۶۲.

مبارزه با دشمنان مکتب اسلام و تشیع برخاسته‌اند. مثل قیام مختار، توابین، قیام حره در مدینه، انقلاب زید بن علی علیه السلام در کوفه، قیام یحیی بن زید، قیام نفس زکیه، قیام شهید فخر، قیام ابن طباطبا، قیام محمد دیباج و سایر قیام‌ها که همه متأثر از عاشورا بود و شمشیر هایشان را علیه دشمن به کار بردند. این‌ها حقیقتاً عاشق امام حسین علیه السلام بودند. اینک این سؤال حقیقتاً مطرح است که چرا اکثر کسانی که قمه می‌زنند، در ردیف کسانی قرار گرفته‌اند که بر دشمنان قطعی اسلام و مکتب اهل بیت یعنی آمریکا و اسرائیل شمشیر نمی‌زنند و به آن‌ها که می‌رسند از در صلح و آشتی در می‌آیند؟ آیا این‌ها مثل مردمان کوفه نشده‌اند؟

هنگامی که امام حسین علیه السلام به دشت «عقیق» رسید، به مردی از بنی اسد، به نام «بشر بن غالب» بر خورد که از کوفه به سوی حجاز می‌رفت. آن حضرت به او فرمود: از مردم کوفه بگو! چگونه آن‌جا را پشت سر نهادی؟ «بشر» گفت: القلوب معک و السیوف مع بنی امیه؛ سرورم! قلب‌های مردم همراه شماست، اما شمشیرها با بنی امیه است. امام علیه السلام فرمود: راست می‌گویی ای برادر اسدی!

دو- چه خاصیتی در قمه زدن وجود دارد که دشمنان قسم خورده اسلام و شیعه از این عمل راضی و خوشنودند؟!

چرا انگلیس - که نه تنها دشمن اسلام و شیعه هست؛ بلکه برای ریشه کنی شیعه، فرقه وهابیت را تأسیس نموده- از قمه زنی ما خوشحال است؟ آیا همکاری انگلیس در راه اندازی ۱۶ شبکه "شیعه لندن" جهت لعن خلفا و قمه زنی علنی و اهدای قمه و کفن رایگان و حتی پول به برخی فریب خوردگان و مغرضان، در راستای خدمت به تشیع

---

۱. در سوگ امیر آزادی (ترجمه مثیر الأحزان)، ابن نما حلی، ترجمه علی کرمی، ص ۱۵۶.

است؟ همین که مستکبرین عالم از قمه زنی شیعه خوشحالند، معلوم می‌شود که این کار به نفع آن هاست.

علامه محمد جواد مغنیه در کتاب "تجارب محمد جواد مغنیه" می‌نویسد:

«همانا سبب اصلی این تفرقه‌ای که میان مسلمین ایجاد شده است استعمار و یادیش هستند؛ به گونه‌ای که آن‌ها دائما مسلمانان را با هر وسیله‌ای که شده تحریک و تجهیز نموده و در مقابل هم قرار می‌دهند که از جمله این وسائل این بود که دولت انگلیس در ماه محرم هزار کفن به قمه زنان هدیه نمود و هنگامی که دولت آمریکا از آن با خبر شد، برای آن که فرصت را از دست ندهد، دو هزار کفن به آن‌ها هدیه نمود.»^۱

استاد مغنیه پس از بیان این مطلب می‌نویسد:

«پس از شنیدن این حقیقت، اندوه تمام وجودم را به یکباره فرا گرفت و احساس نمودم که تمام اعضايم از هم در حال جدا شدن است؛ ولیکن شکیبائی و بردباری نموده و حالتی که در آن بودم را پنهان داشتم.»^۲

دکتر تیجانی در کتاب "اهل بیت کلید مشکل‌ها" در همین باره می‌نویسد:

یکی از علمای گذشته می‌فرمود: شمشیرهایی که در گذشته، شیعیان آن را در برابر ظالمان بلند می‌کردند، امروز برای زدن به سرهای خود، از آن استفاده می‌کنند، تا جایی که انگلیسی‌ها مقدار زیادی شمشیر بر دسته‌های عزاداری - در کربلا - تقسیم می‌کردند!^۳

---

۱. تجارب محمد جواد مغنیه، ص ۴۴۹ - ۴۵۰. «ان السبب لهذه التفرقة هو الاستعمار و عملاء الاستعمار یثیرونها و یغذونها بكل وسیلة، و من هذه الوسائل ان الانجلیز یهدون ألف کفن فی شهر المحرم للضاربین أنفسهم بالسیوف والسلاسل، و أرادت آمریکا أن لا تفوتها الفرصة فأهدت هولاء ألفی کفن..... لقد حز الألم فی نفسی لهذه الحقیقة المرّة، و أحسست عند سماعها ان کل عضو فی جسمی ینترع قسرا ولكنی تجلدت و أحفیت ما أنا فیه.»

۲. برای آگاهی بیش‌تر از جزئیات دخالت دولت انگلیس در مراسم عزاداری و کمک آن‌ها به دسته‌های قمه زنی، نگاه شود به: تراجیدیا کربلا، ابراهیم حیدری، ص ۶۹ و ۴۳۳.

۳. اهل بیت کلید مشکل‌ها، دکتر تیجانی، ترجمه سید محمد جواد مهری، ص ۱۸۶. شیخ محمد

مقام معظم رهبری فرمودند:

«کسی که با مسائل کشور شوروی سابق و این بخشی که شیعه نشین است - جمهوری آذربایجان - آشنا بود، می‌گفت: آن وقتی که کمونیست‌ها بر منطقه آذربایجان شوروی سابق مسلط شدند، همه آثار اسلامی را از آن جا محو کردند؛ مثلاً مساجد را به انبار تبدیل کردند؛ سالن‌های دینی و حسینیه‌ها را به چیزهای دیگری تبدیل کردند و هیچ نشانه‌ای از اسلام و دین و تشیع باقی نگذاشتند؛ فقط یک چیز را اجازه دادند و آن قمه زدن بود! دستورالعمل رؤسای کمونیستی به زیردستان خودشان این بود که مسلمانان حق ندارند نماز بخوانند؛ نماز جماعت برگزار کنند؛ قرآن بخوانند؛ عزاداری کنند؛ هیچ کار دینی نباید بکنند؛ اما اجازه دارند که قمه بزنند! چرا؟ چون خود قمه زدن، برای آن‌ها یک وسیله تبلیغ بر ضد دین و بر ضد تشیع بود! بنابراین، گاهی دشمن از بعضی چیزها این گونه علیه دین استفاده می‌کند. اهرجا خرافات به میان بیاید، دین خالص بدنام خواهد شد.»^۲

تیجانی در یکی از سخنرانی‌هایش در مؤسسه آیت الله خویی به سال ۱۹۹۴م خاطره‌ای از نخستین برخورد یک مسلمان اهل سنت با مراسم قمه زنی نقل کرده است. دکتر تیجانی در یکی از سفرهایش به عراق، برادرش را جهت آشنایی با مذهب تشیع به همراه آورده بود. ورود آن‌ها به نجف مصادف شده بود با روز عاشورا که مراسم قمه زنی در آن روز برگزار می‌شد. برادر تیجانی با دیدن سرهای خونین قمه زنان از آن منظره هولناک به شدت متأثر شده و بلافاصله به تونس باز می‌گردد و از آن زمان به بعد از آگاه شدن نسبت به فکر و اندیشه شیعه گریزان است. (تراجیدیا کربلا، ابراهیم حیدری، ص ۴۵۹).

۱. در اسناد سفارت انگلیس در تهران، مدرکی با این مضمون پیدا شده است: در سال ۱۳۲۴ شمسی، سفارت انگلیس در ایران، تعداد ۱۵۰۰۰ قمه خرید و به هیئات مذهبی اهدا کرد! که خودتان را بزنید و کاری به کار ما نداشته باشید. (به نقل از مقاله دفاع از حریم شیعه، قسمت نهم از سایت: <http://www.rahpiuyan.com>)

۲. دیدار عمومی با مردم مشهد در اول فروردین ۱۳۷۶.

سه - آیا واقعا قمه بر سر بچه زدن کاری انسانی و اسلامی است؟!

متأسفانه مروّجان قمه زنی علاوه بر زدن قمه بر سر خود، سر بچه‌های کوچک را هم تیغ می‌زنند و در حالی که بچه از ترس گریه می‌کند، خونس را می‌ریزند و این منکر آشکار را به عنوان نذر شرعی انجام می‌دهند. در حالی که در شریعت مقدس اسلام اگر کسی بچه خود را کتک بزند و فقط جای ضربه قرمز شود، این کار حرام است و باید دیه پرداخت کند، چه رسد به ریختن خونس. از منظر فقهای امامیه ضرب و جرح کودکان توسط والدین محکوم به دیه و ارش است و فرقی با جنایات دیگران ندارد. آیا این عمل موجب دین‌گریزی آنان نمی‌شود؟

